

Hierbij sturen we namens de Nederlandse Papier en Kartonfabrieken graag een zienswijze ten aanzien van consultatieversie van de ministeriele regeling kunststofproducten voor eenmalig gebruik.

We vragen we graag aandacht voor een aantal belemmering in de voorgestelde wetgeving. Het gaat om de rem op innovatie, de beperkingen van hoogwaardige recycling en de algemene onderbouwing van de milieu-impact van de wetgeving.

Op de eerste plaats is het algemene doel van de richtlijn kunststofproducten voor eenmalig gebruik is gedefinieerd als:

- Voorkomen van effecten van kunststofproducten voor eenmalig gebruik op het (aquatisch) milieu en menselijke gezondheid
- Overgang naar Circulaire Economie met innovatieve en duurzame bedrijfsmodellen, producten en materialen bevorderen
- Bijdragen aan efficiënte werking interne markt.

De algemene doelen worden niet op juiste wijze gestimuleerd in huidige de consultatieversie van de ministeriele Regeling kunststofproducten voor eenmalig gebruik.

De wezenlijke bezwaren zijn:

De definitie hoogwaardige recycling

Artikel 1.1 lid 1 van de ontwerpregeling omschrijft hoogwaardige recycling als ‘nuttige toepassing met waardebehoud waardoor afvalstoffen opnieuw worden bewerkt tot producten, materialen of stoffen, voor het oorspronkelijke doel’

p.20: “Van hoogwaardige recycling is sprake wanneer ingezamelde bekertjes en voedselcontainers worden gerecycled op een manier dat van het recyclaat opnieuw bekertjes en voedselverpakkingen kunnen worden gemaakt.”

Als Nederlandse Papier en Kartonfabrieken zijn we voorstander van het verminderen van het aantal papieren en kartonnen wegwerpbekertjes en voedselverpakkingen dat jaarlijks in de verbrandingsoven belandt. In oktober van dit jaar is daarom besloten om het burgers toe te staan enkelzijdig gecoat of gelamineerd papier en karton voortaan bij het oud papier af te danken. Deze aanpassing stuurt op het behoud van de papiervezels in de reguliere papierrecycling.

De papiervezels van enkelzijdig gecoat of gelamineerd papier en karton zijn goed te recyclen binnen de Nederlandse papierindustrie. Ook de papieren en kartonnen wegwerpbekertjes en voedselverpakkingen (drankenkartons) vinden hun weg naar de Nederlandse papierindustrie.

Maar de definitie van *hoogwaardige recycling* gaat voorbij aan de praktijk van recycling van papier en karton. Met de EN643 norm is de basis gelegd voor de sortering van de oudpapierstromen die worden ingezet in de papierindustrie. Deze norm voor oudpapierstromen zorgt ervoor dat de grondstoffen om nieuw papier en karton op basis van kwaliteit van de papiervezel is gedefinieerd. In toelichting wordt de ‘hoogwaardige recycling’ gedefinieerd als dat alle ingezamelde bekertjes en voedselcontainers worden gerecycled op een manier dat van het recyclaat opnieuw bekertjes en voedselverpakkingen kunnen worden gemaakt. Dit is in praktijk in Nederland op de korte termijn niet mogelijk:

- Op de eerste plaats wordt dit niet gedaan vanwege Europese voedselveiligheidsvoorwaarden.

- Op de tweede plaats is de logistiek en het volume een belemmering. Er moet sprake zijn van een redelijk volume en een schone stroom (geen vervuiling) waarbij in verband met de bacteriële inwerking op het vezelmateriaal de stroom ook snel verwerkt moet kunnen worden. Dit betekent dat in praktijk beschikbare vezels van deze stroom veelal worden gemengd met andere stromen.

Ter illustratie: als het huidige totale volume van alle papieren en karton bekens die jaarlijks op de markt komt volledig ingezameld wordt, is dit nog geen 1% van de gerecyclede stroom oudpapier die jaarlijks in de Nederlandse papierindustrie wordt verwerkt.

De selectie grondstoffen is gebaseerd op de sortering van de oudpapierstromen en de beschikbaarheid. Hierdoor doorlopen papervezels veelvuldig de kringloop van oudpapier naar nieuw papier. Er kan telkens een ander en nieuw product of verpakking van gemaakt worden. Dit bespaart veel grondstoffen en CO₂ wordt vastgelegd.

Als zal deze interpretatie van beker naar beker blijft bestaan kunnen de waardevolle terugwonnen vezels niet worden ingezet. Een van de onderliggende doelen namelijk het bijdragen aan efficiënte werking interne markt wordt hiermee onderuitgehaald.

Artikel 2.1 legt verplichtingen op aan exploitanten om drinkbekers en voedselverpakkingen voor eenmalig gebruik gescheiden in te zamelen. Gescheiden inzamelen wordt niet nader gedefinieerd. De definitie in de Kaderrichtlijn afvalstoffen luidt als volgt:

“gescheiden inzameling”: de inzameling waarbij een afvalstroom gescheiden wordt naar soort en aard van het afval om een specifieke behandeling te vergemakkelijken”

Het is positief dat de ontwerpregeling de ruimte laat voor exploitanten om een voor hen passende inzameling te organiseren. Dit is nodig om de snelle verwerking in verband met de bacteriële inwerking te kunnen beperken. Voor de papierindustrie is mogelijk om al het oudpapier te verwerken, mits op de juiste wijze wordt ingezameld zodat deze producten het juiste recyclingproces in gaan.

Wat betreft de gescheiden inzamelen moet het duidelijk zijn dat de reguliere oud inzamelingstroom niet te gebruiken is om te voldoen aan deze verplichting, waar het primair papieren en kartonnen drinkbekers en voedselverpakkingen betreft. Oudpapier moet schoon en droog zijn om in de oudpapierbak te mogen. Hierdoor zijn bijvoorbeeld koffiebekers en verpakkingen van vet of nat voedsel niet toegestaan. De schoon en droog regel is opgenomen in de scheidingswijzer papier en karton en gebaseerd op overeenkomsten tussen PRN en gemeenten en Nedvang B.V. met gemeenten en geborgd in LAP3.

Rem op innovatie

De Regeling voor kunststofproducten voor eenmalig gebruik richt zich terecht op het voorkomen effecten kunststofproducten voor eenmalig gebruik op het (aquatisch) milieu en menselijke gezondheid, maar heeft ook tot doel de overgang naar circulaire economie met innovatieve en duurzame bedrijfsmodellen, producten en materialen bevorderen.

Dit laatste werd stevig ondermijnt door de huidige voorgestelde regeling. Nog steeds is wordt er gesproken over natuurlijke polymeren, waarmee papier en kartonvezels zijn uitgesloten. Maar natuurlijke polymeren die chemisch gewijzigd zijn wel onderdeel van de richtlijn.

Op dit moment is het aanbod en gebruik van bio-based en biodegradeerbare coatings nog beperkt, maar hier lijkt de komende jaren verandering in te gaan komen. Nu al is te zien dat de

ontwikkelingen sterk stijgen. De marktvraag naar composteerbare en biodegradeerbare barrières zal de komende jaren stijgen deze stijging is voorzien voor papier en kartonverpakkingen.

De markt voor functionele en barrièrecoatings voor papier en karton had in 2018 al een totale omvang van €4,6 miljard. Groei wordt ook verwacht voor verpakkingsfolies met hoge barrières voor voedseltoepassingen. Hierbij zijn recycleerbaarheid en duurzaamheid van belang.

Met de huidige invulling van de concept regeling voor kunststofproducten voor eenmalig gebruik worden juist deze innovatie geremd. Het doel om de overgang naar circulaire economie met innovatieve en duurzame bedrijfsmodellen, producten en materialen bevorderen wordt hierdoor tegengewerkt. Terwijl de impact van naar composteerbare en biodegradeerbare barrières op het (aquatisch) milieu en menselijke gezondheid, er juist niet is.

De milieu-impact van de verschillende materialen en eenmalig gebruik versus op meermalig gebruik is onzorgvuldig

Verder wordt er in de regeling voor kunststofproducten voor eenmalig gebruik gestuurd op meermalig gebruik en wordt er over verschuivingseffecten gesproken. Meermalig gebruik is een goed uitgangspunt echter de onderbouwing van de milieu-impact is niet goed uitgewerkt. In het Rapport 'Verpakkingen onder de SUP-richtlijn: Een milieukundige verkenning van het mogelijke effect van maatregelen voor een aantal voorbeeldcases', van CE Delft worden conclusies getrokken over de milieu-impact. Echter de gevoeligheidsanalyse is niet meegenomen. Er wordt aangegeven dat er rekening gehouden dient te worden met bijvoorbeeld het feit dat herbruikbare beker minstens x keer moet worden gebruikt om de klimaatimpact te minimaliseren, maar of dit werkelijk gebeurt wordt niet in een gevoeligheidsanalyse meegenomen. Ook is het aandeel voedselverspilling groot bij de milieu-impact van een kartonnen en papieren verpakkingen. Er wordt gesproken over een groter risico dat de inhoud van het papier scheurt en de inhoud op de grond belandt, ook hier ontbreekt de onderbouwing waar dit op gebaseerd is. Dezelfde studie geeft aan dat er inmiddels technieken bestaan om papiervezels op zo'n manier te bewerken dat het karton zelf vetwerend wordt. Het voorbeeld wat wordt aangedragen van dit specifieke product komt uit Scandinavië maar in de studie wordt er consequent gerekend met data die gebaseerd is op het feit dat er geproduceerd zou worden in China, alsof er geen duurzame papierindustrie in Europa/Nederland is.

Tot slot wordt er in dezelfde milieu-impact analyses helaas wederom verwezen voor de milieu-impact van draagtasjes naar de studie van TNO DoorTASTend (2015), de LCA studie over draagtassen. Hier is destijds op advies van de LCA-experts, en conform de ISO-richtlijnen een gevoeligheidsanalyse uitgevoerd voor de allocatiemethode. Het resultaat hiervan was overduidelijk: "Er mogen geen conclusies getrokken worden uit de gepresenteerde resultaten."

Betrokkenheid bij monitoring en samenstellingsonderzoek

Verder is er terecht aandacht voor monitoring. Voor de papierindustrie is betrokkenheid bij de monitoring, of er ongewenste verschuivingseffecten zich mogelijk voordoen, gewenst. We kunnen hierbij een nuttige bijdrage leveren met materiaal specifieke kennis voor de analyses van milieu-impact van de verschillende materialen. Maar ook voor de samenstellingsonderzoeken of design for recycling, om de daadwerkelijke recycling te bevorderen is de Nederlandse papierindustrie graag betrokken. Ook hier is er veel kennis over de effectieve recycling van op basis de dagelijkse praktijk waarbij oudpapierstromen in een recyclingbehandeling (de pulper) worden bewerkt tot nieuw product.

Dit in het kader van het nieuwe meetpunt, waarbij de oudpapierstromen die in recyclinghandeling (de pulpers van de papierindustrie) worden gebracht.